

Zagonetne priče i pitanja za razvoj mišljenja kod djece

po NTC sustavu učenja

Priče i pitanja koji slijede preuzete su iz NTC sustava učenja namijenjenog za stimulaciju logičkog i divergentnog mišljenja kod djece, za vježbanje pamćenja i funkcionalnog tj. uporabnog znanja. Posebno su vrijedne u predškolskoj dobi kao podrška roditeljima u razvijanju intelektualnih sposobnosti djece, a zamišljenje su tako da stvore atmosferu razmišljanja i slatke muke, ali i radost poslije uspješnog rješavanja.

Zagonetne priče

Zagonetne priče napravljene su tako da u rješavanju moraju sudjelovati roditelji ili malo starija braća. Za postizanje pravog učinka važno je da se rješenja ne otkrivaju dok se djeca doista ne potrudu sama ih pronaći. Većina tih priča su logičke mozgalice kojima će djeca naučiti i zauvijek upamtiti mnoge korisne stvari. Neke zagonetke mogu u početku djelovati previše komplicirano ili teško, no potrebno je djeci objasniti da su zagonetke tako smišljene da nadmudre onoga koji pogađa. Krajnji cilj tih priča nije samo da djeca rješavaju pitanja nego da ih počnu i sastavljati. Poticanjem različitih odgovora radimo na razvoju divergentnog mišljenja, a rješavanjem pitanja razvija se konvergentno mišljenje.

Važno je da roditelj pohvali svu djecu, hrabreći pritom timski rad i aludirajući na zajedničko rješavanje. Važno je zaštititi i dijete koje je ponudilo krivi odgovor koji bi mogao biti predmet podsmijeha drugih. Hvali se svaki odgovor, riječima poput: “to je odgovor kojeg bi se mogao sjetiti samo neki mudrac, pjesnik...”

Primjer zagonetne priče: “Čudan skup”

Ivana je šetala po proplanku koji se uzdizao pored njenog naselja. Bilo je lijepo vrijeme koje je najavljivalo proljeće. (Dodatak za najmlađi uzrast: “Otopio se snijeg i sve od snijega.”) Šetajući tako, Ivana je nabasala na neobičan skup. “Gle, tu su mrkva, lonac i nekoliko komadića ugljena! Otkud te tri različite stvari zajedno?”, pitala se ona. Uokolo nije bilo nikoga. Lonac je bio crven, s bijelim točkicama. Mrkva je bila duga i narančasta, a komadići ugljena mali i obli. “Hmmm, mora postojati valjan razlog otkud baš ove stvarčice zajedno, nasred ovog brdašca...”, razmišljala je Ivana.

Roditelj postavlja pitanje: “Zna li tko otkud ove stvari zajedno?” Nakon toga djecapodizanjem dva prsta daju svoje odgovore, a roditelj ih potiče izjavama poput “Dobra ideja...ali...”, “Sjajno razmišljanje..no tu nam nešto nedostaje...”

Rješenje priče: Otopio se snjegović. (nakon točnog odgovora slijedi pljesak i nagrada)

Primjer zagonetne priče: “Luda vožnja”

Ana i Nikola vozili su se u trkaćem automobilu. Ispred njih je jurio svemirski brod, a iza njih vatrogasno vozilo! Ako vam kažem da ovo nije izmišljena priča, da su Ana i Nikola bili budni i da nisu sudjelovali u snimanju nekog znanstveno–fantastičnog filma, može li mi netko objasniti kako su se oni našli u tako neobičnoj situaciji.

Rješenje: Nikola i Ana otišli su u luna park i vozili se na vrtuljku, a tu se okreću i jure i svemirski brod, i vatrogasno vozilo, i helikopter, i trkaći auto. (Eto, situacija sad i nije toliko neobična, zar ne?)

Primjer zagonetne priče: “Kišobran za dvoje” (navođenje na pogrešno razmišljanje)

Brat i sestra ponijeli su u šetnju veoma mali kišobran koji nije mogao zaštititi nijedno dijete u potpunosti. Kišobran su dobili od djeda Marka, kad im je došao u goste prije 10 dana. Šetali su nekoliko sati, obišli veći dio grada, ali uopće nisu pokisli. Dva dana ranije su pokisli jer nisu imali kišobran pa su ga ovaj put ponijeli. Kako je moguće da sad nisu pokisli?

Rješenje: Kiša toga dana nije ni padala, a kišobran su ponijeli jer je bilo oblačno.

Zagonetna pitanja

Zagonetna pitanja slična su vježba kao i priče, a rade se tako da omoguće minutu ili dvije intenzivnog razmišljanja, povezivanja i zaključivanja. Dobra su pitanja ona na koja točan odgovor može dati i ono dijete koje nije imalo sve podatke, već je pravilno upotrijebilo i povezalo ono što već zna s onim što je tek čulo.

U današnjoj praksi često se događa da se dijete podcijeni i da im pitanja bude previše laka, rijetko im zapravo budu preteška.

Primjer zagonetnog pitanja: “Pingvini”

Loše formulirano pitanje: Gdje živi bijeli medvjed, a gdje pingvin?

Podatak: Bijeli medvjedi nastanjuju Sjeverni pol i isključivo su mesojedi, jer na Sjevernom polu nema biljaka. Omiljena hrana su im tuljani, kojima prave zamke u ledu i čekaju da izrone po zrak. Pingvine ne mogu dohvatiti jer oni žive na Južnom polu.

Prijedlog dobro formuliranog pitanja: Zašto bijeli medvjedi koji su mesožderi, ne jedu pingvine?

Primjer zagonetnog pitanja: “Puž”

Loše formulirano pitanje: U čemu živi puž?

Podatak: Puž živi u kućici.

Prijedlog dobro formuliranog pitanja: To ima stopalo, svuda ide, a nema noge. Tko ide svuda, a ne izlazi iz kuće?

Primjer zagonetnog pitanja: “Pijetao”

Loše formulirano pitanje: Tko kukuriče u svitanje?

Podatak: Kukurikanje koristi pijetao kao zvučno obilježavanje vlastitog teritorija.
Obično se javlja u svitanje.

Prijedlog dobro formuliranog pitanja: Poslije glasa kojeg stvora, nama uvijek stiže zora?

Primjer zagonetnog pitanja: “Klokan”

Loše formulirano pitanje: Koja životinja nosi svoje mladunče u torbi?

Podatak: Kao i svi ostali tobočari, i klokani imaju torbu u kojoj nose mladunčad poslije rođenja. Klokani su jedine veće životinje koje primjenjuju skakanje kao oblik kretanja.

Prijedlog dobro formuliranog pitanja: Skače, a skakavac nije, bebu svoju u torbi krije.

Literatura:

1. Rajović, R. (2017) IQ djeteta. Briga roditelja.
2. Rajović, R. (2017) Kako igrom uspješno razvijati djetetov IQ.

Ugodnu zabavu!

Javite nam vaše primjere zagonetnih pitanja i priča

Pripremila: Unita Precetti, odgajatelj

